

aangegeven, die geen vertrouwen verdienen. Zoo heb ik in enkele boeken gelezen, dat men de veenmollen onder hoopjes paardemest kan lokken, waar ze voor de winterkoude bescherming zoeken. Ik zelf had er geen succes mee en ervaren tuinders in mijne buurt al evenmin. Ook moet het een fabel zijn, dat de veenmol zich bij voorkeur in wortelveldjes ophoudt, waar hij dan gemakkelijk te vangen is. Slechts een enkele maal hoorde ik zulks door practici beweren en dan kwam het mij nog voor, dat die bewering naar het boek rook. Want op andere plaatsen in den eigen tuin zag ik evenveel beschadiging als in de aanwezige wortelveldjes.

Tot zoover enkele grepen uit mijn onderzoek. Ik had liever nog wat gewacht met de publicatie en geef eenvoudig de door mij opgedane ondervinding weer. Wie onjuistheden meent te ontdekken, of wie nauwkeuriger gegevens kan verstrekken, zal mij en velen anderen een dienst bewijzen.

Dat het geschrevene iets moge bijdragen tot een juistere kennis van den veenmol en tot zelfstandig onderzoek bij natuurwetenschappelijke vraagstukken, is de wensch van

Someren.

AUG. VAN GIJSEL.

*Berichten van den plantenziekten-
kundigen dienst. No. 42.*

BESTRIJDING VAN STEENBRAND IN TARWE EN GERST.

Het nog steeds veelvuldig voorkomen van steenbrand, zoowel in tarwe als in gerst, maakt het noodzakelijk, dat nogmaals wordt aangegeven hoe deze ziekten bestreden moeten worden en waarop bij de bestrijding dient te worden gelet. In de eerste plaats is het noodzakelijk *dat de landbouwers al hun zaaigraan ontsmetten, ook dat wat afkomstig is van te velde goedgekeurde partijen.* Enkele brandaren toch kunnen een vrij groote besmetting van het zaaizaad te weeg brengen. — In de tweede plaats moet de ontsmetting zelf met *de pijnlijkstenaauwkeurigheid* geschieden. Juist aan het minder goed werken van den verbouwer bij de ontsmetting is in de meeste gevallen de onvoldoende bestrijding toe te schrijven. Waar dit jaar op ons proefveld door omscheppen van de tarwe met kopervitriooloplossing geen brandaren voorkwamen, terwijl in het onbehandelde veldje 39,68 % brandaren aanwezig waren, moet het ook in de praktijk, waar zelden zulke sterk besmette partijen als zaaizaad gebruikt worden, mogelijk zijn, deze resultaten te bereiken.

Voor de ontsmetting van tarwe moet gebruik gemaakt worden van een 8 % oplossing van kopervitriool, waarvan per H.L. $2\frac{1}{2}$ L. onder voortdurend omscheppen van den graanhoop wordt aangewend.

Men lost dus voor 1 H.L. tarwe 200 *gram* (2 ons) *kopervitriool op in* $2\frac{1}{2}$ L. water. Het oplossen moet geschieden in houten of steenen vaatwerk, niet in blikken of ijzeren, omdat dit wordt aangetast. Met het oog op gelijktijdige bestrijding van strepenziekte is het aan te raden voor de gerst de oplossing aldus te wijzigen dat men neemt $\frac{1}{4}$ K.G. ($\frac{1}{2}$ pond) kopervitriool opgelost in 3 L. water per H.L. graan. Men moet zich precies aan dit voorschrift houden, omdat anders of een onvoldoende bestrijding of vermindering van de kiemkracht verkregen wordt. Het omscheppen van den graanhoop moet met zorg geschieden. De quantiteit vloeistof, waarmee het graan bevochtigd wordt, is gering en daarom is het noodzakelijk dat de graanhoop meerdere malen wordt omgezet.

Alle korrels moeten bevochtigd worden. Men dient er op te letten dat ook de korrels, welke op den rand van den hoop liggen, mee worden omgeschept. Dat dit niet geschiedt is een fout, die meerdere malen gemaakt wordt. De ontsmetting moet plaats hebben op een plaats waar geen brandsporen kunnen aanwezig zijn, dus liefst niet op den dorschvloer, tenzij deze vooraf eerst goed is ontsmet. Beter is het de ontsmetting te verrichten op een plaats buiten de schuur. Om het gevaar voor herbesmetting van het ontsmette graan te voorkomen, mag dit niet gestort worden in dezelfde zakken als die, waaruit het gekomen is, tenzij ook deze zakken, b.v. door ze gedurende 10 minuten in kokend water te dompelen, ontsmet zijn. Ook de zaaimachine kan een bron van herbesmetting van het zaaizaad zijn. Wanneer er gevaar hiervoor bestaat, moet ook deze vooraf ontsmet worden. Dit kan geschieden door ze met kokend water te reinigen of door er eerst een paar mud haver door te draaien. De haver neemt dan de aanwezige sporen mee.

Voor de ontsmetting moet gebruik gemaakt worden van kopervitriool, dat aan den eisch voldoet: 25 % koper, zuiverheid 97—98 %, dus dezelfde eisch welke ook gesteld wordt aan kopervitriool, dat gebruikt wordt ter besproeiing van de aardappelen.

Wanneer om een of andere reden verwacht kan worden dat de kiemkracht door een kopervitrioolbehandeling te veel achteruitgaat, kan ook gebruik gemaakt worden van Uspulun, maar dan in een *minstens tweemaal sterkere oplossing* dan de

fabrikanten aangeven. Voor het omscheppen moet dus genomen worden een 1 % oplossing en per H.L. graan 7 à 8 L. vloeistof.

De stuifbrand wordt door het omscheppen met een ontsmettingsmiddel niet bestreden. Hiertoe is noodig de warmwaterbehandeling. Uitvoerige beschrijving hiervan is te vinden in Mededeeling No. 4, „Steen- en stuifbrand in tarwe en gerst.”

De Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen en de daaraan verbonden technische ambtenaren en controleurs, verschaffen gaarne gratis verdere inlichtingen over de hierboven genoemde ontsmettingen.

Berichten van den plantenziektenkundigen dienst. No. 43.

STREPENZIEKTE DER GERST.

Uit de in de laatste jaren gedane proefnemingen is gebleken, dat de strepenziekte of doove aren ziekte op een der volgende wijzen het best kan bestreden worden.

1°. De gerst wordt nauwkeurig omgeschept met een oplossing van kopervitriool, welke verkregen wordt door $\frac{1}{4}$ K.G. ($\frac{1}{2}$ pond) op te lossen in 3 L. water. Deze hoeveelheid is voldoende voor 1 H.L. gerst.

2°. Door omscheppen met een Uspulun-oplossing ter sterkte van minstens 1 ‰, waarvan per H.L. gerst 7 L. wordt aangewend.

3°. Door omscheppen met een oplossing van Germisan B 14 ter sterkte van 4 ‰, waarvan per H.L. gerst 3 L. wordt genomen.

Dit laatste middel heeft bij door ons genomen proeven op sommige plaatsen uitstekende resultaten gegeven. Het is echter noodzakelijk dat de proeven herhaald worden. Indien, wat, naar we hopen, dit middel nog vóór den uitzaai van de wintergerst in ons land verkrijgbaar zal zijn, raden wij den verbouwers aan het als proef aan te wenden naast kopervitriool of Uspulun.

Het omscheppen van de gerst moet zeer nauwkeurig geschieden, terwijl ook gezorgd moet worden, dat geen herbesmetting kan plaats hebben.

Zie hierover het Bericht over steenbrand in tarwe en gerst en Mededeeling No. 23 van den Plantenziektenkundigen Dienst „Strepenziekte der gerst”, die dezer dagen verschijnt en waarin